

Zuid Engeland en Bretagne 2014

Verhuizen en zo

Omdat we eerst helemaal gesetteld willen zijn in ons nieuwe huis in Haarlem hebben we de boot in het voorjaar maar neergelegd in Spaarndam. Dat is dichtbij ons nieuwe huis en tijdens de verbouwing hebben we er een dikke maand op gewoond.

Onze vertrekdatum hebben we laten hangen van de levering van de keuken. De aannemer kon prima op tijd de zaak afmaken maar zo'n keuken heeft een levertijd van een maand of drie. Toen de keuken was geplaatst bleken de aanrechtbladen niet te passen. Die moesten dus opnieuw geleverd worden. Ondertussen waren we verhuisd en konden we alles uitpakken en inrichten. Intussen hebben we ook al een weekje op het IJsselmeer gevaren en van alles aan de boot geprutst. Yagra in Hellevoetsluis had er al nieuwe gastanks en een ankerlier in gezet en het teakdek gerenoveerd. Bezemer leverde ons een nieuwe buiskap en liep de naden van de genua na, de Rietpol in Spaarndam heeft voor zonnepanelen gezorgd en zelf heb ik er een nieuwe oven ingebouwd en een wifi antenne gemonteerd. In Muiderzand is ook de apparatuur vervangen. Shipshape heeft ons voorzien van een nieuwe kaartplotter en een nieuwe wind-stroomsnelheidsmeter. Helemaal modern en met alles aan elkaar gekoppeld, inclusief de oude stuurautomaat. Het vertrekken hing intussen helemaal af van de levering van de nieuwe bladen van de keuken. Op 17 juli kwamen ze. En toen pasten ze weer niet. Dus moesten er alweer nieuwe komen. Daar hebben we niet op gewacht. Direct het weekend er na, de 21 zijn we vertrokken met de afspraak dat ze de bladen komen leveren op 5 november. Eénmaal wachten was vervelend, een tweede keer hebben we geen zin in.

Oversteek naar Engeland

Eerst door de brug van 12 uur en toen naar IJmuiden. Het zeegat uit en naar Dover. Volgens de weerberichten zou het een rustig tochtje worden met een knoop of 15 wind ruim achteren lekker weer. Dat viel tegen. Het begon met regen en 25 knopen wind, zo nu en dan 30. Windkracht 6 dus met uitschieters naar 7. De zee was vrij rustig omdat het nog niet zo lang waaide. De windrichting was wat westelijker dan verwacht en we stoven naar het zuidwesten.

Een nacht doorhalen was zwaar. Het was stikdonker. Zelfs de scheiding tussen water en hemel was niet te zien. Alleen maar zwart om je heen. Omdat we de verkeersscheidingsstelsels moesten mijden kwamen we ook nog weinig scheepvaart tegen. Daardoor werd navigeren erg moeilijk. De golven zetten je regelmatig weg en om dan alleen op het kompas een koers te varen zonder oriëntatiepunt is lastig. Na een mijl of 60 verlegden we onze koers naar het zuiden waardoor we de wind vrijwel achter kregen. Om klapgijpen te voorkomen hebben we het grootzeil gestreken en zijn alleen op de genua verder gegaan. Het was een hele klus om bij die wind, met intussen een aardige zeegang, in het donker de hoes om het zeil te krijgen. Maar het lukte en dus stoven we met meer dan 7 knopen gemiddeld richting Dover.

In de middag kwamen we in Dover aan. De 160 mijl van IJmuiden naar Dover hadden we in 26 uur gevaren. Douchen en naar bed. Doodmoe, maar voldaan, zoals het cliché luidt.

Dover zelf is niet zo'n bijzonder stadje. Het havenfront wordt gedomineerd door de ferry's die er ondanks de tunnel nog steeds in groten getale aanleggen. Langs de jachthaven loopt een grote weg. Ook al niet aantrekkelijk dus. We hadden een soort Ramsgate verwacht, maar dat viel tegen. De omgeving daarentegen is prachtig. Krijtrotsen links en rechts. Niet voor niets dat ze overal "the white cliffs of Dover" aanprijzen. Je kunt mooi wandelen naar boven de rotsen op en naar het kasteel dat boven de stad torent. Het kasteel was te bezoeken, maar £ 19,50 per persoon voor een kasteel vonden we te prijzig. Dat is bijna twee keer zoveel als je voor het Rijksmuseum betaalt. Dus zijn we maar weer afgezakt naar de haven.

Dungeness leverde weer bruinvissen naast de boot op. Waarom die beesten altijd rond kapen te zien zijn, ik weet het niet. Als bruinvis zou ik niet willen leven naast zo'n dreigende betonnen elektriciteitscentrale. Ook de zeehond in de haven van Dover zou volgens mij toch een aangener woonplaats verdienen.

De aanloop naar Sovereign Harbour, de haven van Eastbourne, stond weer even laag als drie jaar geleden. Modderbanken aan weerszijden van een smal stukje water. Maar nu wisten we dat het diep genoeg was. De sluis stond open en binnen een mum van tijd waren we de drie meter gestegen om in het afgesloten bassin te komen. Luxueus en decadent liggen tussen de nieuwbouw in een complex met een gigantische shoppingmall waar de supermarkt 24 uur per dag open is. Wel de eerste haven trouwens waar het wc papier op was.

Via Brighton zijn we richting Wight gevaren met de bedoeling te gaan ankeren in Freshwater Bay. Dat is een schitterend plekje aan de voet van de Tennyson Downs, het natuurgebied dat naar de Needles oploopt en dat in 1970 bekend stond als Devastation Hill. Op de Downs zaten toen veel mensen die vandaar het festival meemaakten. Zo kon je buiten het terrein en zonder te betalen de Doors en Jimi Hendrix horen.

Helaas bleek bij het laten zakken van het anker de lier niet te werken. Het anker zakte dus niet. Noodgedwongen doorgevaren naar Yarmouth dus. Gelukkig stond de stroom na de Needles mee. Die loopt in het Needles Channel zo'n 4 knopen en dan wil je hem niet tegen hebben. In de haven bleek dat een van de draden van het bedieningspaneel van de lier losgetrild was. De reparatie duurde een seconde of 10. Nu kunnen we dus echt ankeren.

Dat ankeren deden we dan ook in een prachtig baaitje, Lulworth Cove, waar we via Poole

belandden. Een smalle doorgang brengt je bij een ronde poel die omzoomd wordt door hoge krijtrotsen. Een plekje waar je volgens de vaarwijzer geweest moet zijn. Ik geef Clemens, de schrijver helemaal gelijk. We zijn er een dag overgebleven, naar de top van de rotsen geklommen, het dorpje bekeken, dat een prachtig slaperig plattelands plaatsje bleek te zijn en verder hebben we het gedoe van de andere boten bestudeerd. Ankeren blijkt een boeiende activiteit te zijn. Iedereen is bang dat het anker krabt en omdat de ankergrond in de Cove niet al te goed is hebben sommigen wel vier keer hun anker opnieuw

uitgegooid. Ons lukte het meteen (beginnersgeluk?) maar ook wij zijn 's-morgens vroeg toch een eindje verder van een andere boot af gaan liggen.

Weymouth, de plaats van de Olympische zeilwedstrijden in 2012 is een heel leuk plaatsje. Sfeervolle haven en een aardig centrum. Al lopend door de winkelstraten kreeg ik het gevoel dat ik toch eens een tatoeage zou moeten nemen, ik val op zonder. Gelukkig hoef ik me over mijn gewicht geen zorgen te maken, ik hoor tot de slankste mensen in de stad.

We hebben de plannen om verder naar het westen te varen opgegeven. De wind zit teveel in de westhoek om behoorlijk Portland Bill en Lyme Bay over te steken. Dus dan maar naar het zuiden, naar de Kanaaleilanden.

Zeg nooit nooit. Onderweg naar de Kanaaleilanden hebben we besloten toch nog naar Dartmouth te gaan. Ongeveer 10 nM ten zuiden van Portland Bill hebben we toch de steven westwaarts gewend. In Dartmouth lekker gewandeld en genoten van het sfeervolle plaatsje met zijn stoomtrein en zijn drukke havenfront. Ik denk dat ik Dartmouth het leukste plaatsje langs de Engelse zuidkust vind. Reden om er toch nog een paar nachten door te brengen.

Uiteindelijk zijn we toch naar de Kanaaleilanden vertrokken. Niet naar Alderney, zoals een week eerder de gedachte was, maar naar Guernsey. In St. Peter Port, de hoofdplaats van Guernsey kwamen we uren voordat we de haven in konden varen aan. De haven geeft een getijdendrempel waar je alleen tussen drie uur voor en drie uur na hoogwater in kunt. Wij kwamen even voor laagwater aan. Zeker vier uur wachten dus. We zijn eerst maar een paar uur gaan slapen.

Guernsey is de meest Franse van de Kanaaleilanden. Overal staan Franse opschriften en de straten hebben vaak Franse namen. Gek genoeg heeft dat ook zijn weerslag op de Franse zeilers die er aanmeren. Enig Engels praten is te veel gevraagd. Steevast word je met "bonjour" begroet. Hinderlijk!

Bretagne

Dat er in Bretagne Frans wordt gesproken lijkt me duidelijk. Er schijnt ook nog een eigen taaltje te zijn, maar dat zal wel net zoiets zijn als het Fries: een uit de oudheid overgebleven spraakgebrek.

Nu we weer in Frankrijk zijn, vallen de enorme verschillen met Engeland op. Op straat ligt weer hondenpoep (hoewel niet zo veel als een tijd geleden), bij zebra's wordt niet meer automatisch gestopt en men groet je meer op straat. Ook de mensen zien er anders uit. Veel slanker en zonder al die tatoeages. In de supermarkt is veel meer verse groente te krijgen en alles ziet er verzorgder uit. Het lijkt wel of het veel meer relaxt is. Ik mis wel de klasse die bepaalde Engelsen uitstralen, de verzorgde kleding van de meer welgestelden de upper-ten beschaving die aan de bestudeerde snorren en hoofddeksels is af te lezen. Maar al met al geeft Frankrijk me toch een groter vakantiegevoel dan Engeland, hoewel niet precies te omschrijven is waar dat aan ligt.

In Binic, een lief plaatsje aan de Cotes d'Armor, hebben we drie dagen achter de sluisdeur gelegen. Het getijdeverschil was ruim 10 meter. De baai loopt bij eb helemaal leeg en er ontstaat dan een strand van een kilometer breed. We hebben het kustpad (de GR34) een stuk gelopen. Mooie uitzichten en een geweldig pad met de eerste rijpe bramen.

Mooi op het tij zijn we vertrokken naar Tréguier, een stadje met een zeer oud centrum aan de rivier le Jaudy. Op zee trok de wind ineens aan met windstoten tot windkracht 7. Ondanks dat ging het zeilen lekker. Weer eens echt ruig weer met golven van een meter of 3. Zonder problemen liepen we de rivier op. Bij laag water kwamen we in Tréguier aan. Nog geluk dat het water niet zo laag kwam als de dagen ervoor. Zelfs nu tikten we een aantal malen in de vaargeul de grond aan, gelukkig alleen de modderlaag, dus we gleden er meteen overheen. Maar de dagen ervoor hadden we vast gezeten.

Tréguier is een leuk stadje met een oude kathedraal, veel vakwerkhuizen en smalle straatjes. Ook een mooie uitvalsbasis om te gaan wandelen. We zijn er vier nachten gebleven, ook al omdat de weersverwachting een stevige wind gaf voor de kust en nog uit het westen ook, precies op de kop.

De ochtend van vertrek zag ik Karl, de bluesman waarover ik in het blog heb geschreven, liggen slapen in een blauwe slaapzak in zijn auto. Hij is dus nog eenzamer dan ik al dacht.

Via Roscoff en l'Aber Wrac'h zijn we verder gevaren richting Finistère, de meest westelijke kaap van Bretagne. De kust ligt hier bezaaid met rotsen die half of net niet boven het water uitsteken. Dat maakt het varen erg vermoeiend. Gelukkig was het bij Roscoff niet zulk ruig weer als twee jaar geleden. Toen ben ik er behoorlijk bang geweest tussen alle schuimende rotspunten. Nu kabbelde er wat water overheen. De nieuwe marina van Roscoff, waar we toen voor half geld lagen omdat er van alles nog niet klaar was, is nog steeds niet helemaal af. Maar er is nu wel een supersonisch toiletgebouw, een watersportwinkel, een kleine supermarkt en een autoverhuurbedrijf. En je kunt met de lift van de drijvende steiger naar de hoger gelegen kade. Voor de vele invaliden met hun boot die bij laag water de steile loopplank niet op kunnen met hun rolstoel neem ik aan. Wat een geweldige service!

Het was eigenlijk niet de bedoeling om meteen naar Brest te varen, maar toen we de hoek om waren en bleek dat de stroom door het Goulet de Brest niet te erg tegenliep zijn we toch doorgegaan.

Brest is in de eerste plaats een marinehaven. Rond het fort is er een afgesloten gebied waar alleen militairen mogen komen. Dat is nogal vreemd omdat er tientallen personenauto's rijden en geparkeerd staan. Erom heen staan hekken met prikkeldraad, maar de straten zien er heel gewoon uit. Nogal vervreemdend. Men is bezig de stad op te stoten in de vaart der volkeren. Het centrum is mooi gerenoveerd en in mindere wijken zie je plakaten waar subsidie aangeboden wordt voor renovatie. Het havengebied is druk met veel vissersboten, terrasjes en uitgaansgelegenheden. De marina is wat sfeerloos maar ook daar heeft men het sanitair net vernieuwd. Daar hadden we helemaal geen bezwaar tegen.

Via Camaret sur Mer, een lief toeristenplaatsje zijn we naar Duardenez gegaan. In Camaret vond een soort "ter land, ter zee en in de lucht" plaats. Er werden drijvende dingen te water gelaten die allemaal een thema hadden. Er was een gevangenis, het circus was aanwezig en ook de piraten ontbraken niet. Dat alles ging gepaard met de consumptie van enorme hoeveelheden bier, zodat de stemming al snel omsloeg in gelal. Maar gezellig bleef het.

In Duardenez hadden we in principe een afspraak met Frits en Marianne, maar toen we ze belden bleken ze toch door te willen rijden naar Spanje. Ik kan me er iets bij voorstellen. In Nederland is het de afgelopen tijd rotweer geweest en ook hier houdt het op dit moment niet over. Dan zoek je de zon op! Duardenez heeft een leuke historische binnenhaven achter een sluisdeur. Omdat de afspraak niet door ging hebben we na een dag besloten om de andere kant van de baai op te zoeken, Morgat. In Morgat zijn we een aantal dagen gebleven omdat de wind steeds maar in de verkeerde hoek bleef zitten. Om verder naar het zuiden te gaan moet je het Pointe de Raz om. Dat is berucht vanwege zijn stroming. Er kan een stroom lopen van 6,5 knoop met zware grondzee. Reeds raadt aan hem alleen op hoogwater te nemen omdat dan de kentering is en er dus bijna geen stroom staat. Maar bij een westenwind, zoals deze week, is de kaap bijna niet te rond. Bovendien viel aan het begin van de week hoogwater vroeg in de ochtend of het begin van de avond en als je dan eerst 16 mijl moet varen om überhaupt bij de kaap te komen wordt dat wat lastig. Of je komt in het donker in een onbekende haven aan. Dus eerst maar de tijd genomen om het tij wat later te laten vallen.

Het rondn van het Pointe de Raz viel samen met een verbetering van het weer. Eindelijk zagen we de zon weer eens. Het nadeel was dat tegelijkertijd de wind nauwelijks boven de 10 knopen kwam, maar wat warmte kwam toch wel gelegen.

Vanuit Audierne, even na de kaap, hebben we voor het eerst in lange tijd weer eens gefietst. Lekker langs de kust, door kleine dorpjes rijden naar het Pointe de Raz om dat ook van de landkant eens te bekijken. Ik kan me helemaal voorstellen dat mensen gek zijn op Bretagne. Wij hebben het tot nu toe alleen vanaf het water gezien, maar het landschap is ook niet te versmaden.

Het vakantiegevoel en de rust zijn daarna alleen maar toegenomen. We zijn het Pointe de Penmarc'h omgevaren om de rivier de Odet op te gaan. Daar hebben we 2,5 nM van Quimper geankerd in een schitterende stille omgeving met een langs zwemmende bever. Met Shippy hebben we Quimper bezocht en na de rivier weer afgezakt te zijn hebben we aan beide oevers van de monding gelegen resp. in Sainte Marine en in Bénodet. De zon scheen, het was dik 20 graden en de stranden waren wit. Voeg daarbij leuke plaatsjes, vooral Ste. Marine met terrasjes aan het haventje en een prachtig

gemoderniseerd 16e eeuws kapelletje en er bleef niets te wensen meer over.

Via de Caribisch aandoende Îles de Glénan, met hun witte stranden en verlaten rust zijn we naar Concarneau gereisd. Twee zeiltochten van rond de 10 mijl. De afstanden die we in dit gebied afleggen worden steeds kleiner. Het is dan ook mooi en we hebben geen haast. De dagen worden beduidend korter en dat zorgt er voor dat je vanzelf minder vaart.

In Concarneau zijn we een paar dagen blijven liggen, fietsend hebben we gezocht naar een overwinterplek voor de boot, maar nog niets gevonden en verder hebben we gewandeld, geluierd en van de zon genoten. Ik merk dat ik toeristenplekjes steeds minder storend ga vinden. Soms, zoals in de Ville Close van Concarneau ga ik de toeristendrukke met zijn ambiance zelfs leuk vinden.

Het Île de Groix is veel minder toeristisch, zeker in dit seizoen. De haven ligt nog steeds wel erg vol en de veerboot brengt ook heel wat dagjesmensen maar de camping is leeg en 's-avonds is de kade uitgestorven en zijn de kroegen dicht. We zijn er drie dagen blijven liggen, hebben gewandeld en ons gekoesterd in de zon. De temperatuur was zelfs even 30 graden. Dat krijgen we terug voor het gebrek aan wind. Je kunt niet alles hebben.

We blijven eiland hoppen. Zo'n 20 mijl verderop ligt Belle Île met de haven van le Palais. We zijn door de sluis naar binnen gegaan om rustig in de binnenhaven een aantal dagen te liggen, te fietsen, te wandelen en stadje en omgeving te verkennen. Le Palais is weer iets toeristischer dan Port Tudy op Groix, maar ook heel levendig en relaxt. Ondanks het feit dat het seizoen over is, is

het nog steeds druk met bezoekers. Dat het geen zomer meer is merk je alleen aan de openingstijden van de Super U buiten de stad. Die is nu tussen de middag dicht.

Op Belle Île hebben we gewandeld, gefietst en de grote Citadelle Vauban bezocht. Le Palais is zo'n stadje dat nooit verveelt met zijn smalle straatjes, zijn winkeltjes en de brocante op zondag. De rotsen van het Port Coton, genoemd naar het schuim dat door de zee wordt genoemd zijn indrukwekkend, ook bij de rustige zee tijdens ons bezoek. Monet heeft ze vastgelegd en dat moet iedereen weten. Nu kolkte en schuimde het al rond de rotsen, stel je voor wat dat is bij storm. Even verder op, bij de Apothicairerie heeft Plisson zijn eerste zeefoto's gemaakt. Hangend onderaan een helikopter in een storm om de golven vast te leggen. Hij is er wereldberoemd mee geworden.

Bij het Île Houat hebben we geankerd voor een blinkend zandstrand in de baai met de fraaie naam Tréac'h Salus. In deze tijd zijn er bijna geen mensen, ondanks het nog steeds prachtige weer. De meeste boten die bij ons in de buurt lagen vertrokken ook 's-avonds weer.

Intussen blijft het maar zomer. Toen we in Piriac-sur-Mer aankwamen vonden we het eigenlijk te loom weer om te gaan wandelen. Dan maar luiere en niets doen op de boot. We snappen er niets van, het is 17 september, kwart voor zes en we zitten te smelten op het dek!

Vanuit Piriac kun je volgens de vaarwijzer mooi fietsen. Dat hebben we ook gedaan. Naar Guérande, een ommuurd middeleeuws stadje met kronkelstraatjes vol winkels en een oude kerk met glas in lood ramen waarin een opvallende kleur blauw domineert. De kerk en de stad zijn in stijl gerenoveerd, of onderhouden, zo je wilt. De kustweg, via de zoutpannen waar de streek om bekend is, is ook de moeite waard.

Na Piriac zijn we weer eens op zoet water beland. De rivier de Vilaine, die een stukje noordelijker in de baai uitmondt, is afgedamd. De sluis lag helemaal vol. Omdat de brug voor het wegverkeer halverwege over de sluis ligt konden de zeilboten niet naar voren doorvaren. De sluismeester heeft eerst de brug open gedaan, daarna konden de boten naar voren, toen kon er geschut worden en tenslotte ging de brug weer dicht. Er stond op de stille D-weg intussen een stevige file. Haast moet je hier ook niet hebben als automobilist.

De Vilaine is een nauwelijks stromende zoetwaterrivier. La Roche-Bernard, na de sluisplaats Arzal het eerste plaatsje van enige betekenis, stikt van de Britten. Velen laten hier hun boot liggen, al dan niet op de kant, omdat de prijzen minder dan de helft zijn van wat de Engelse havens kosten. De rivier doet ook wel een beetje denken aan de rivieren aan de zuidkust van Engeland. Breed met veel ankerballen waaraan zeilboten liggen. La Roche zelf is weer zo'n typisch oud Bretons vestingstadje met een ancien quartier met smalle straatjes en hobbelkeien. Op een pleintje hebben we op zaterdagavond buiten zitten genieten van een menuutje begeleid door een bandje dat Bretonse muziek bracht en waarbij de omstanders spontaan gingen (volks)dansen. Onze buurman onderbrak zijn maaltijd even om mee te gaan doen, zijn vrouw en dochter bleven zitten.

Vanuit la Roche zijn we gaan kijken of we Chirripo in Redon konden stallen, twintig kilometer verder stroomopwaarts, maar we hebben daar van afgezien omdat we de beveiliging niet helemaal vertrouwden. Ook Arzal, stroomafwaarts viel af, ditmaal bij gebrek aan winkels en openbaar vervoer. Toen kwamen we tot de ontdekking dat La Roche zelf ook een goed arrangement voor een gunstige prijs had. Dus is de keuze op La Roche gevallen. Nu kunnen we volgend jaar beginnen in een leuk plaatsje met vakantiegevoel en goede voorzieningen. Ideaal dus.

Om de tickets voor de terugreis te regelen zijn we nog een keer met de bus naar Redon gegaan. Voor de avond nadat de boot de kant op is gegaan hebben we een hotelletje geregeld om 's-morgens de bus naar het TGV-station te kunnen nemen. Het is ongelooflijk snel: 7:00 uur weg bij de bushalte en 16:01 aan op station Haarlem. Via Rotterdam, daar komt de Thalys al om 15:02 aan. Hadden we maar niet moeten verhuizen.